Східноукраїнська наукова юридична організація

МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ: НАУКОВІ ДИСКУСІЇ

6–7 грудня 2019 р.

Харків

Східноукраїнська наукова
юридична організація

МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ: НАУКОВІ ДИСКУСІЇ»

6–7 грудня 2019 р.

ЧАСТИНА ІІ

м. Харків
2019

УДК 34(063)
А43

А43 **Актуальні питання юридичної теорії та практики: наукові дискусії :** міжнародна науково-практична конференція, м. Харків, 6–7 грудня 2019 р. – Харків : Східноукраїнська наукова юридична організація, 2019. – Ч. 2. – 180 с.

Подані на конференцію матеріали видаються в авторській редакції.

УДК 34(063)

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Бабенко В. С.
ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ ЗА ВЧИНЕНІ АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ 8

Боровик І. О.
РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ 12

Макарчук В. В.
КОЗАЦЬКИЙ ЗВИЧАЙ ЯК ОСНОВНА ДЕОНТОЛОГІЧНА ЗАСАДА ДІЯЛЬНОСТІ РЕЄСТРОВИХ КОЗАКІВ У XVI–XVIII СТ. 14

Максимова М. К.
ПРОГАЛИНИ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДАЛАННЯ НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ НОТАРІАТУ УКРАЇНИ 16

Мельник О. Г.
СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 20

СЕКЦІЯ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Олійник А. Ю.
ВИДИ ГАРАНТІЙ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СВОБОДИ ОСОБИ НА ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ 23

Рибалкін А. О., Яценко К. В.
ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУДДІВ ЯК СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИД ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ 27

СЕКЦІЯ 3. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО

Анішкевич Д. В.
ПРИНЦИП ЗМАГАЛЬНОСТІ: ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ 31

Бондарєва А. В.
ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У РАМКАХ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 34

Вінник О. Г.
ДО ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПРОТИДІЇ ПІДКУПУ В УКРАЇНІ 111

Бончужний М. К.
СПЕЦІАЛЬНІ ЗНАННЯ – СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ 114

Виріжок В. Д.
ОКРЕМІ АСПЕКТИ КВАЛІФІКАЦІЇ УМИСНОГО ВБИВСТВА, ПОЄДНАНОГО ІЗ ЗҐВАЛТУВАННЯМ АБО СЕКСУАЛЬНИМ НАСИЛЬСТВОМ 117

Воронко Л. М
ОСОБЛИВОСТІ ВИДІВ ПОКАРАНЬ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН 119

Гальцова О. В.
ЧИННИКИ, ЯКІ ОБУМОВЛЮЮТЬ ПОРУШЕННЯ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ЗАСУДЖЕНИХ ПІД ЧАС ВІДБУВАННЯ ПОКАРАНЬ..... 123

Гмирко В. П., Скрипник Ю. О.
ПОНЯТТЯ НЕЗАКОННОЇ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ОРГАНІВ ТА ТКАНИН ЛЮДИНИ 126

Горбатюк І. О.
КОНТРАБАНДА ЯК ВИД ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 130

Городецький Б. О.
ЩОДО ПОСИЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕЗАКОННЕ ПРОВЕДЕННЯ АБОРТІВ ТА ПРИМУШУВАННЯ ДО СТЕРИЛІЗАЦІЇ БЕЗ ДОБРОВІЛЬНОЇ ЗГОДИ ПОТЕРПІЛОЇ ОСОБИ 134

Демчук М. В.
РЕАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ МИТНИМИ ОРГАНАМИ В КОНТЕКСТІ ЗАПОБІГАННЯ КОНТРАБАНДИ 137

Джамшид С. Ш.
СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВА ОБУМОВЛЕНІСТЬ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ НЕЗАКОННИМ ШЛЯХОМ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ 140

Дзігунська А. Р.
СПЕЦІАЛЬНИЙ СУБ'ЄКТ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ СПІВУЧАСТІ 143

Дідківська В. В.
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У «ЛІКАРСЬКИХ СПРАВАХ» В УКРАЇНІ 146

Жерж Л. А.
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ФАКТОРИ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОБУМОВЛЕНОСТІ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ДІЯННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 143 КК УКРАЇНИ 149

Зарудня Л. Б.
СМЕРТНА КАРА ЗА КОРИСЛИВІ НАСИЛЬНИЦЬКІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ В ПЕРІОД КИЇВСЬКОЇ РУСІ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА 153

Іващенко І. В.
ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ 155

СЕКЦІЯ 7. МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Гончарук О. О.
ПРОБЛЕМИ РЕФОРМ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН 158

Григоров О. М.
СУВЕРЕННИЙ ПОВІТРЯНИЙ ПРОСТІР: ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІНИ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ 161

Краснопольський Д. Д.
КОНЦЕПЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ І ЇЇ СПІВВІДНОШЕННЯ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ 165

Левіна Н. М.
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ МНОЖИННОГО ГРОМАДЯНСТВА: ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ 168

Максимець Д. О.
ОДНОСТАТЕВІ ШЛЮБИ 172

Мандрик Д. В., Кохан Г. Л.
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСТРАДИЦІЇ 174

Жерж Л. А.
аспірант кафедри кримінального права та кримінології
Університету державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Київська область, Україна

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ФАКТОРИ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОБУМОВЛЕНОСТІ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ДІЯННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 143 КК УКРАЇНИ

Процес інтеграції нашої держави у світову спільноту вимагає певної відповідності національного законодавства положенням міжнародних нормативно-правових актів. Так як, при вдосконаленні національного кримінального законодавства у сфері незаконної трансплантації, необхідним є використання міжнародного досвіду в цій сфері, важливо провести дослідження міжнародно-правових факторів соціальної обумовленості кримінально-правової заборони діяння, передбаченого ст. 143 КК України.

За роки незалежності Україна адаптувала своє законодавство до міжнародно-правових стандартів у сфері прав людини і громадянина. Міжнародно-правові фактори обґрунтовують зобов'язання України щодо імплементації міжнародних норм і стандартів у сфері трансплантації анатомічних матеріалів людини у національне законодавство. Необхідно зауважити, що інтегруючись у міжнародну спільноту, наша держава не лише отримує будь-які привілеї, як член тих чи інших міжнародних організацій і об'єднань, а й приймає на себе певні міжнародні зобов'язання, наприклад, щодо боротьби й протидії незаконній трансплантації.

При визначенні міжнародно-правових факторів нашим завданням є проведення аналізу міжнародних правових стандартів у сфері незаконного обігу донорських матеріалів та імплементації їх в національне законодавство.

Життя і здоров'я людини потребує обов'язкового захисту не тільки на національному, а й на міжнародному рівні. Саме тому Конституція України закріплює одне з найважливіших положень у ст. 9: «Діючі міжнародні договори, згода на обов'язковість яких дана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливо лише після внесення відповідних змін у Конституцію України [1]. Для визнання міжнародного документа як внутрішнього законодавства України необхідна згода Верховної Ради України. Так, у ст. 9 Закону України «Про міжнародні договори України»[2] зазначено про ратифікацію міжнародних договорів Верховною Радою України. Відповідно до цього Закону (п. б ч. 2 ст. 9),

підлягають ратифікації міжнародні договори України, які стосуються прав і свобод та обов'язків людини і громадянина. У зв'язку з цим положенням, в Україні діють міжнародні акти, спрямовані на охорону здоров'я особи від протиправних посягань [3].

Міжнародні нормативно-правові акти передбачають необхідність встановлення кримінальної відповідальності за незаконну трансплантацію. Окрім цього, у даних актах не раз наголошувалося на необхідності забезпечення державою можливості реалізації основних прав і свобод людини та громадянина, у тому числі за допомогою кримінально-правових норм. Про це йде мова у Загальній декларації прав людини від 10 грудня 1948 р. [4]; Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. [5]; Міжнародному пакті про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. [6], Статуті (Конституції) Всесвітньої організації охорони здоров'я ВООЗ від 22 липня 1946 р. [7].

Ці та інші міжнародні нормативно-правові акти є підґрунтям для формування норм вітчизняного кримінального законодавства відповідно до сучасних міжнародно-правових норм та стандартів. Зокрема, це стосується і норм, спрямованих на охорону анатомічних матеріалів людини, що відображено в статті 143 КК України.

Розглянемо спеціальні міжнародно-правові документи, які безпосередньо спрямовані на захист анатомічних матеріалів людини:

– *документи Ради Європи:* 11 травня 1978 р. Комітет міністрів Ради Європи ухвалив Резолюцію (78) 29 «Про уніфікацію законодавства держав-учасників з питань вилучення, пересадки і трансплантації людських біоматеріалів», у якій рекомендував владі держав-учасників забезпечити, щоб їх законодавство відповідало прикладеним до цієї Резолюції правилам, або прийняти норми, що відповідають цим правилам, у складі нового законодавства.

– *документи Європейського Союзу:* Директива 2004/23/ЕС Європейського парламенту і Ради Європейського союзу від 31 березня 2004 р. про встановлення стандартів якості і безпеки для донорства, придбання, контролю, обробки, збереження, зберігання і розподілу людських тканин і клітин [8, с. 96–135].

– *Документи Всесвітньої організації охорони здоров'я:* Керівні принципи ВООЗ щодо трансплантації людських клітин, тканин і органів (схвалені на 63-й Сесії ВООЗ 21 травня 2010 р., Резолюція WHA63 22) [8, с. 96–135].

Основні принципи трансплантації закріплено також у Європейській конвенції про захист прав і гідності людини на основі досягнень біології і медицини (Конвенція про права людини і біомедицини від 4 квітня 1997 року), підписаній Україною 22 березня 2002 року. Глава VI конвенції присвячена вилученню у живих донорів органів та тканин із метою

трансплантації і передбачає, що вилучення у живого донора органів чи тканин для їх трансплантації може здійснюватися виключно з метою лікування реципієнта за умови відсутності відповідного органа або тканини, отриманих від трупа, і неможливості такого ж ефективного лікування альтернативними методами; заборону взяття органів або тканин у людини, яка не в змозі дати на це згоду; заборону одержання фінансової вигоди і торгівлі частинами людського тіла [9].

Окрім цього, 24 січня 2002 року у Страсбурзі прийнято Додатковий протокол до Конвенції про права людини і біомедицини стосовно трансплантації органів та тканин людини, підписаний Україною 26 червня 2006 року. У протоколі закріплюються такі принципи щодо трансплантації органів та тканин людини: будь-яке втручання у сферу трансплантації органів та тканин повинно здійснюватися відповідно до професійних обов'язків та стандартів; … орган або тканина можуть бути вилучені у живого донора тільки після того, як відповідна особа дасть вільну, інформаційну згоду на це в письмовій формі чи офіційному органу; вилучення органа чи тканини не може бути здійснено стосовно особи, яка не спроможна дати згоду відповідно до Протоколу; органи і тканин не можуть бути вилучені у померлої особи, якщо цю особу не визнано мертвою відповідно до законодавства; органи і тканини не вилучаються у померлої особи, якщо згода чи дозвіл, що вимагається відповідно до законодавства не будуть одержані; тіло людини і її частини не повинні використовуватись для одержання фінансової вигоди чи одержання переваг; торгівля органами та тканинами заборонена [10].

Більшість із проаналізованих міжнародно-правових принципів, що передбачені у міжнародно-правових документах щодо регламентації відносин у сфері трансплантації, були підтримані у законотворчому досвіді багатьох держав світу, зокрема й імплементовані у вітчизняне українське законодавство.

У Раді Європи було прийнято Конвенцію проти торгівлі людськими органами у березні 2015 року. Варто зазначити, що Україна підписала Конвенцію Ради Європи проти торгівлі людськими органами та прийняла відповідні національні стандарти для її виконання [11]. Конвенція була створена для створення законодавства про захист людей, які через фінансову вразливість чи бідність бачать можливість пожертвувати органи за фінансову компенсацію.

Таким чином, за результатами проведеного аналізу норм міжнародного законодавства у сфері регламентування порядку проведення трансплантації анатомічних матеріалів людини, можна зробити висновок, що Україна врахувала міжнародно-правові фактори під час криміналізації діяння, передбаченого ст. 143 Кримінального кодексу України.

Список літератури:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 21.02.2019 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр.
2. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV. Дата оновлення: 20.07.2014 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1906-15.
3. Катеринчук Е. В. Обусловленность уголовной ответственности за посягательства на здоровье человека: международные факторы. Современный научный вестник. 2014. № 51 (247). С. 89–95.
4. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. Офіційний вісник України. 2008. № 93. Ст. 3103. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
5. Конвенція Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. Дата оновлення: 02.10.2013 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
6. Міжнародний пакт про громадянські й політичні права (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР. № 2148VIII від 19.10.1973 р.). URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
7. Статут (Конституція) Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) від 22.07.1946 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_599.
8. Міжнародні та регіональні стандарти в сфері охорони здоров'я і практика їх застосування. Справа «Ельберте проти Латвійської Республіки». Медичне право. 2016. № 2(18). С. 96–135.
9. Конвенція про захист прав та гідності людини у зв'язку з використанням досягнень біології та медицини (Конвенція про права людини та біомедицину), прийнята Радою Європи 4 квітня 1997 р., ратифікована Україною 22 березня 2002 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU97355.html.
10. Додатковий протокол до Конвенції про права людини та біомедицину, який стосується трансплантації органів і тканин людського походження (CETS № 186) (м. Страсбург, 24 січня 2002 р.). URL: http://aau.edu.ua/static/lll/texts/medlaw/Dodatkovyi Protokol-do-Konvenc%D1%96i-pro-prava-lyudyny-ta b%D1%96omedicinu_2002.pdf.
11. Про уповноваження П. Петренка на підписання Конвенції Ради Європи проти торгівлі людськими органами: Розпорядження Президента України від 01.09.2017 № 164/2017-рп. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164/2017-%D1%80%D0%BF (дата звернення: 15.11.2019).

Східноукраїнська наукова
юридична організація

МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ: НАУКОВІ ДИСКУСІЇ»

6–7 грудня 2019 р.

Частина ІІ

Видавник – Східноукраїнська наукова юридична організація
Поштова адреса: а/с 10439, 61002, м. Харків
Офіційна веб-сторінка: www.snyo.donetsk.ua
Електронна пошта: office@snyo.donetsk.ua, Тел.: +38 066 288 43 70
Підписано до друку 10.12.2019 р. Здано до друку 11.12.2019 р.
Формат 60х84/16. Папір офсетний.
Цифровий друк. Ум. друк. арк. 10,46.
Тираж 100 прим. Зам. № 1112-19.